

ارائه الگوی پیشایندهای احساس امنیت اجتماعی زنان (مطالعه موردی: دختران و زنان شهر ساری)

فضه نورپور^۱

چکیده

امنیت زنان یکی از مسائل اجتماعی بسیار با اهمیت در تمامی جوامع محسوب می‌شود. تجربه کشورهای مختلف از جمله ایران حاکی از آن است که احساس امنیت اجتماعی زنان علاوه بر اقدامات انتظامی تحت تاثیر عوامل دیگری نیز قرار دارد که پرداختن به آن می‌تواند رهنمودهای کاربردی مهمی در پی داشته باشد. از این رو، پژوهش حاضر با هدف ارائه الگوی پیشایندهای احساس امنیت اجتماعی زنان انجام شده است. این مطالعه از لحاظ هدف کاربردی و از لحاظ ماهیت و شکل اجراء به صورت توصیفی-پیمایشی انجام شده است. جامعه آماری این تحقیق کلیه زنان و دختران شهروند ساری می‌باشد (جامعه نامحدود) که از این میان نمونه‌ای متشکل از ۲۰۰ نفر با استفاده از فرمول خاص تعیین اندازه نمونه در معادلات ساختاری انتخاب شده است. برای گردآوری داده‌ها از پرسشنامه محقق ساخته‌ای شامل ۵ بعد و ۲۵ گویه استفاده شده است که روایی آن با روش صوری-محتوایی و روایی سازه مورد تایید قرار گرفته است. ضریب آلفای کرونباخ پرسشنامه نیز بالای ۰/۷ بدست آمد که نشان دهنده پایایی قابل قبول ابزار اندازه‌گیری است. داده‌های بدست آمده از پرسشنامه با روش مدلیابی معادلات ساختاری مورد تحلیل قرار گرفت. بر اساس نتایج بدست آمده در این تحقیق مشخص شد که هر چهار عامل مورد بررسی شامل عوامل کالبدی، عوامل فردی، عوامل اجتماعی-فرهنگی و عوامل انتظامی تاثیر مثبت و معناداری بر احساس امنیت اجتماعی زنان دارد. محاسبه شاخص‌های نیکویی برازش نیز نشان داد که مدل ساختاری پیشنهادی در این تحقیق از برازندگی مطلوبی برخوردار است. در پایان بر اساس یافته‌های تحقیق، پیشنهاداتی ارائه شده است.

واژگان کلیدی: امنیت اجتماعی زنان، عوامل کالبدی، عوامل فردی، عوامل اجتماعی-فرهنگی و عوامل انتظامی.

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۶/۱۹

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۱/۲۶

^۱ عضو هیئت علمی گروه علوم اجتماعی، واحد رینه، دانشگاه پیام‌نور، مازندران، ایران. Nopourfezeh@gmail.com

مقدمه

زنان همواره در حوزه‌های دولتی و خصوصی، در خانه و یا بیرون از آن، در محله‌ها و در سطح شهر در معرض خشونت قرار دارند. امنیت زنان شامل استراتژی‌ها، عملکردها و سیاست‌هایی است که هدف آنها کاهش خشونت مبتنی بر جنسیت (یا خشونت علیه زنان)، از جمله اذیت و آزار، تجاوز و غیره است. امنیت زنان مستلزم ایجاد فضاهای شهری ایمن است. فضای شهر یک عنصر خنثی نیست؛ بلکه ترکیبی از عوامل فیزیکی، اجتماعی و فرهنگی را شامل می‌شود که تاثیر زیادی بر ایجاد امنیت/عدم امنیت برای زنان دارند. در طول تاریخ زنها همواره با مشکلاتی چون بی‌توجهی، عدم دسترسی عادلانه به فرصت‌ها، محرومیت از حقوق اجتماعی و مهم‌تر از همه آزار و تجاوز رو به‌رو بوده‌اند (امیر^۱ و همکاران، ۲۰۱۵). هر چند در یک قرن اخیر تحولات زیادی جهت حمایت از حقوق زنان و بهبود شرایط زندگی آنان اتفاق افتاده است، اما کماکان مساله عدم احساس امنیت یک چالش اساسی برای دختران و زنان به شمار می‌رود. شواهد بدست آمده در دهه‌های اخیر نشان می‌دهد که - بر عکس تصور موجود - عدم امنیت زنان مختص کشورهای در حال توسعه نبوده و در کشورهای پیشرفته و توسعه یافته نیز احساس عدم امنیت کماکان یک معضل اجتماعی عمده برای زنان و دختران به شمار می‌رود (باسیله^۲ و همکاران، ۲۰۲۰).

احساس امنیت مقوله‌ای فراتر از صرف وجود امنیت در جامعه است. عواملی چون: وضعیت تاهل، رضایت از وضعیت ظاهری، حمایت خانواده، چگونگی برخورد دیگران، تعهد مذهبی و غیره از عوامل موثر بر احساس امنیت اجتماعی در میان زنان هستند که در این میان حمایت خانواده بیشترین تاثیر را دارد. اگرچه امنیت اهمیت دارد، اما بسیاری احساس امنیت را مهم‌تر از امنیت می‌دانند. عموماً در بین زنان این تصور و ذهنیت وجود دارد که در جامعه برای آنان امنیت وجود ندارد. حتی اگر به نظر در جامعه امنیت وجود داشته باشد، اما زنان ممکن است، احساس امنیت نداشته باشند (ابراهیم زاده و همکاران، ۱۳۹۷). احساس ناامنی، از مهم‌ترین دغدغه‌های جوامع معاصر، به ویژه در

¹ Amir

² Basile

167 ارائه الگوی پیشایندهای احساس امنیت اجتماعی زنان

کشورهای پیشرفته است؛ این بدین معنی است که گسترش این پدیده با سطح توسعه جامعه ارتباط داشته و به گونه‌ای، آینده اغلب جوامع محسوب می‌گردد. امنیت از جمله مفاهیم پیچیده‌ای است که ارائه تعریف واحدی از آن به سادگی میسر نیست. امنیت پیش از آن که قابل تعریف باشد، پدیده‌ای ادراکی و احساسی است یعنی این اطمینان باید در ذهن توده مردم، دولتمردان و تصمیم‌گیران به وجود آید که برای ادامه زندگی بدون دغدغه، امنیت لازم وجود دارد. از این رو، امنیت یکی از مولفه‌های اساسی رفاه اجتماعی و از اساسی‌ترین نیازهای هر جامعه است و زنان به عنوان نیمی از جمعیت جامعه گروه آسیب‌پذیری هستند که امنیت آنها از راه‌های گوناگون در معرض تهدید قرار دارد. زیرا جنسیت و خصوصیات بیولوژیکی معطوف به آن، معنا و احساس متفاوتی از امنیت ایجاد می‌کند و عموماً زنان بیشتر از مردها احساس ناامنی می‌کنند (محمدی و همکاران، ۱۳۹۲).

فضاهای اجتماعی بستری برای شکل‌گیری تعاملات اجتماعی انسانها هستند که با ایجاد زمینه حضور افراد در آن، بستر لازم جهت رفع نیازهای اجتماعی آنها فراهم می‌شود. این در حالی است که زنان به عنوان نیمی از جمعیت، در مواجهه با بعضی از فضاها عمومی، مدام احساسی مبتنی بر ترس و عدم امنیت را در ذهن دارند. همین امر در بسیاری موارد مانع از حضورپذیری این اقشار از جامعه در سطح شهر و فضاها عمومی شهری می‌شود. بررسی گزارشات مراجع قضایی نیز به خوبی نشان می‌دهد که میزان تعرض به زنان و آزار و اذیت آنها در سطحی است که تبدیل به یک معضل اجتماعی شده است (بیرانوندزاده و همکاران، ۱۳۹۸). در عین حال باید توجه داشت که با توجه به اهمیت موضوع احساس امنیت اجتماعی زنان تحقیقات زیادی در چند دهه اخیر در این باره انجام شده است. تعدد و تنوع تحقیقات انجام‌شده و نتایج متناقض حاصل از آنها و نداشتن یافته‌های مشابه (میرمحمدتبار و همکاران، ۱۳۹۵) بیانگر آن است که عوامل موجد امنیت اجتماعی زنان آن چنان که باید شناخته نشده است و کماکان ابعاد مختلفی از این پدیده اجتماعی ناشناخته مانده است. از سوی دیگر تعداد مطالعاتی که اختصاصاً به بررسی پیشایندهای امنیت اجتماعی زنان پرداخته باشند چندان زیاد نیست. با توجه به این گزاره‌ها و با عنایت به اهمیت بالای مساله امنیت اجتماعی زنان،

پژوهش حاضر به ارائه الگویی جهت تبیین پیشایندهای احساس امنیت اجتماعی زنان پرداخته است. امنیت به عنوان بنیادی‌ترین نیاز جوامع بشری، قدمتی به درازای زندگی اجتماعی انسان دارد، لیکن امروزه گستره مفهومی یافته و حوزه تحلیل بسترهای آن، فضاهای فراملی و فروملی، عینی و ذهنی، مجازی و واقعی، فردی و جمعی و... را در بردارد. امنیت از دیدگاه سنتی ناظر بر شیوه زندگی سنتی در قرون گذشته بوده است که رویکردهای نظامی را مورد توجه قرار می‌دهد، لیکن این رویکرد در تبیین و تفسیر شرایط حاکم بر زندگی اجتماعی جوامع کنونی ناتوان می‌باشد و نمی‌تواند معنا و مفهوم گذشته خود را حفظ نماید (احمدی و همکاران، ۱۳۹۸).

امنیت در مفهوم عینی آن اندازه‌گیری فقدان تهدید علیه ارزش‌ها است و در مفهوم ذهنی آن فقدان احساس ترس از اینکه چنین ارزش‌هایی مورد حمله قرار خواهد گرفت، امنیت اجتماعی توانایی جامعه در دفاع از خصوصیات و ویژگی‌های اساسی خود در برابر تغییرات و تهدیدات واقعی و احتمالی است. خداوند در قرآن در سوره قریش نعمت امنیت را بزرگ شمرده است و پاسخ‌عطای امنیت به قریش را بندگی خداوند اعلام کرده است. انسان‌شناسان و روان‌شناسان نیز هر دو گروه، امنیت را یکی از نیازهای اساسی انسان شمرده‌اند. و انگیزه بسیاری از فعالیت‌های انسان را «به دست آوردن و حفظ امنیت» دانسته‌اند (خاتمی، ۱۳۹۶). با توجه به اینکه زنان نیمی از وزنه جمعیتی جامعه را به خود اختصاص داده‌اند، بنابراین پرداختن به مسائل زنان به منزله سرمایه‌های اجتماعی و انسانی از ضروری‌ترین نیازهای جامعه امروز ما است. از سوی دیگر اهمیت مسئله امنیت در زندگی اجتماعی انسان‌ها به اندازه‌ای است که در صورت فقدان احساس امنیت، انسان‌ها در روابط اجتماعی خود با دیگران دچار شک و تردید شده و از برقراری روابط اجتماعی پرهیز می‌کنند. بر اثر تداوم چنین شرایطی سرمایه اجتماعی رو به زوال می‌رود و در درازمدت پیامدهای منفی بسیاری بر جامعه انسانی می‌گذارد (صنعت خواه، ۱۳۹۷).

مشخص شده است که عوامل کالبدی و معماری فضای شهری می‌تواند در ایجاد حس امنیت/عدم امنیت زنان و دختران تاثیرگذار باشد. بسیاری از زنان و دختران نه تنها در خانه و یا در روابطشان مورد اذیت و آزار قرار می‌گیرند، بلکه این مشکل در فضاهای عمومی شهری نیز اتفاق می‌افتد که

دلیل آن می‌تواند طراحی نامناسب بافت شهری و مدیریت ضعیف حاکم بر چنین فضاهایی باشد. در عمل می‌توان مواردی چون کمبود چراغ برق و نور در خیابان‌ها، پیاده‌روهای ناامن، مداخلات ضعیف پلیس و نیروی انتظامی و عملکرد ضعیف نهادهای نظارتی را از جمله عواملی دانست که باعث ایجاد احساس عدم امنیت زنان و دختران در فضاهای شهری می‌شوند. در مواردی که اتفاقاتی چون ناآرامی‌های اجتماعی رخ می‌دهد، موارد فوق می‌تواند زمینه‌ساز تعرض و سوءاستفاده از زنان و دختران شود (شارفشر^۱ و همکاران، ۲۰۲۰). همچنین عواملی کالبدی دیگری مانند آلودگی نمادی، آلودگی دیداری، فعالیت‌های کاربری زمین، کیفیت کلی سکونت، آلودگی نور و دسترسی نیز بعنوان عوامل مؤثر بر احساس امنیت معرفی شده‌اند (سالاریفر و همکاران، ۱۳۹۶). به همین ترتیب، منتظرالحجه و همکاران (۱۳۹۷) نشان دادند که مؤلفه ایمنی، نور و روشنایی و بافت شهری به ترتیب مهم‌ترین مؤلفه‌های کالبدی مؤثر بر احساس امنیت در فضاهای شهری هستند. با توجه به این موارد نخستین فرضیه تحقیق به صورت زیر توسعه داده شده است:

عوامل کالبدی تاثیر مثبت و معناداری بر احساس امنیت زنان دارند.

در رابطه با عوامل موجد احساس امنیت زنان تحقیقات زیادی صورت گرفته و هر یک از تیم‌های تحقیقاتی از دیدگاه خاصی به بررسی این موضوع پرداخته‌اند. از بررسی ادبیات پژوهش می‌توان استنباط نمود که عوامل فردی از جمله فاکتورهایی هستند که در ایجاد احساس امنیت/عدم امنیت تاثیر گذارند. در این رابطه عواملی چون خودپنداره (آکالپ^۲، ۲۰۱۵؛ ونزل^۳ و همکاران، ۲۰۰۰)، دینداری (میرمحمدتبار و همکاران، ۱۳۹۵؛ فورچن و اینگر^۴، ۲۰۰۵)، باورهای فردی (قاسمی و همکاران، ۱۳۹۷؛ چاراتساری^۵ و همکاران، ۲۰۱۳)، احساس خودکارآمدی (علی اکبری و همکاران،

¹ Scharffscher

² Akalp

³ Wenzel

⁴ Fortune & Enger

⁵ Charatsari

۱۳۹۷؛ لوگان و واکر^۱، ۲۰۱۷؛ جنس^۲ و همکاران، ۲۰۱۹) و حتی توان بدنی و فیزیکی (اسلیس و همکاران، ۲۰۱۷) بعنوان عوامل فردی موثر بر ایجاد احساس امنیت در زنان معرفی شده است. برخی از محققین اعتقاد دارند که عوامل درونی چون تقید به اصول اخلاقی، رعایت حجاب، رفتار موقرانه، اعتماد به نفس، توان بدنی، باورهای فردی و اجتناب از مکانهای جرم خیز بیش از عوامل پیرامونی می‌تواند در القاء حس امنیت در زنان تاثیرگذار باشد (بخشنده و همکاران، ۱۳۹۹). بر این اساس دومین فرضیه تحقیق به صورت زیر بیان می‌شود: عوامل فردی تاثیر مثبت و معناداری بر احساس امنیت زنان دارند.

علاوه بر این عوامل اجتماعی-فرهنگی نیز نقش موثری در شکل‌گیری احساس امنیت برای زنان دارند. نوع مواجهه شهروندان با زنان، وجود یا عدم وجود کلیشه‌های جنسیتی، نحوه پرورش نسل جوان در نظام‌های آموزش و پرورش و در مجموع دیدگاه عمومی جامعه نسبت به جنس زن یک عامل بسیار تاثیرگذار در مقابله با خشونت و تعرض به زنان محسوب می‌شود (لینچ^۳ و همکاران، ۲۰۱۷). هنگامی که دیدگاه جامعه به سطحی برسد که نگاه برابری نسبت به زنان و مردان داشته باشد و از سوی دیگر شهروندان از تبعات روحی ناشی از تعرض به زنان آگاه باشند در این صورت میزان آزار و اذیت زنان و دختران در جامعه کاهش یافته و بدین ترتیب مسیر برای احساس امنیت زنان هموار خواهد شد (بونزیورنو و همکاران، ۲۰۲۰). از دیگر عوامل فرهنگی-اجتماعی که به شکل بالقوه تاثیر زیادی بر احساس امنیت زنان دارند و در عین حال نقش آن در تحقیقات پیشین چندان جدی گرفته نشده است، رسانه‌ها هستند. رسانه‌ها اعم از مکتوب، دیداری و غیره تاثیرگذاری زیادی بر نوع نگرش، باورها و حتی رفتارهای تجلی یافته شهروندان دارد؛ به شکلی که برخی از محققان عملکرد اصلی رسانه را تاثیرگذاری بر بینش و رفتارهای شخصی افراد و نه سرگرم کردن آنها می‌دانند (سینگ و پاندی^۴، ۲۰۱۷). رسانه‌هایی چون تلویزیون به دلیل تعداد بالای مخاطبی که دارند

¹ Logan & Walker

² Jenness

³ Lynch

⁴ Singh & Pandey

از قدرت نفوذ زیادی برای جهت دهی به افکار و باورهای شهروندان برخوردارند. از این رو آموزش شهروندان راجع به حقوق زنان و همچنین بازنشر مشکلات امنیتی که زنان و دختران با آنها رو به رو هستند یکی از مولفه‌های مهمی است که در شکل‌گیری فضای امن شهری برای زنان تاثیر دارد (ابراهیم^۱ و همکاران، ۲۰۲۱). از سوی دیگر با توسعه اینترنت و گسترش شبکه‌های اجتماعی امروزه با مفهوم جدید قربانیان سایبری^۲ رو به رو هستیم؛ مقوله‌ای که به یک مشکل اجتماعی جدی تبدیل شده و امنیت بسیاری از زنان و دختران را به خطر انداخته است. با استناد به گزارش‌های موجود، بیان شده است که رسانه‌های اجتماعی در عین حال که می‌توانند بستری برای آموزش حقوق شهروندی زنان باشند خود به مکانی برای افزایش تعداد قربانیان روحی و جنسی تبدیل شده است (فرن^۳ و همکاران، ۲۰۱۹). از این رو لازم است نقش رسانه‌ها در ایجاد امنیت زنان نیز مورد مذاقه بیشتری قرار گیرد. عوامل فرهنگی-اجتماعی تاثیر مثبت و معناداری بر احساس امنیت زنان دارند. مداخلات انتظامی و نحوه عملکرد پلیس از دیگر عواملی است که تاثیر زیادی بر ایجاد حس امنیت در بین زنان و دختران دارد. از آن جایی که نیروی انتظامی یک نهاد اجتماعی است و ایجاد نظم و امنیت از مهم‌ترین وظایف قانونی این نیرو است، نقش آن در تأمین و حفظ امنیت و احساس امنیت محوری و اثرگذارتر از سایر نهادها و سازمان‌هاست. بنابراین با عملکرد صحیح نیروی انتظامی می‌توان شرایط لازم برای ایجاد حس امنیت در زنان را ایجاد نمود (کلاکی، ۱۳۹۷). بررسی‌های انجام شده نیز نشان می‌دهد که بسیاری از زنان بزه دیده اعتقاد بر این دارند که با مشاهده خودروی پلیس یا ماموران انتظامی در فضای شهری، نوعی احساس آرامش و آسودگی خیال پیدا می‌کنند؛ چرا که اعتقاد دارند با حضور پلیس دیگر کسی نمی‌تواند آزار و اذیتی را متوجه آنان کند (کوردوا^۴ و همکاران، ۲۰۲۰). در مطالعات داخلی نیز بارها نشان داده شده است که عملکرد نیروی انتظامی تاثیر مثبتی بر احساس امنیت شهروندان اعم از زنان و مردان دارد (احمدی و همکاران، ۱۳۹۸؛

¹ Ibrahim

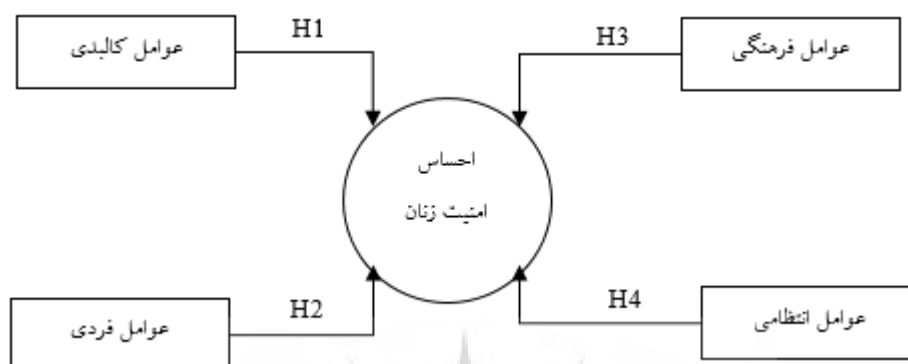
² Cyber victims

³ Fernet

⁴ Córdova

مومنی، ۱۳۹۳؛ کلاکی، ۱۳۹۷؛ میرمحمدتبار و همکاران، ۱۳۹۵). با این توضیحات آخرین فرضیه تحقیق به صورت زیر توسعه داده شده است: عوامل انتظامی تاثیر مثبت و معناداری بر احساس امنیت زنان دارند.

در مجموع بررسی ادبیات پژوهش به وضوح نشان می‌دهد که تعداد عواملی که بر ایجاد امنیت/ناامنی زنان در جامعه تاثیرگذارند بسیار متنوع بوده و شاید نتوان فهرستی کامل از تمامی این عوامل فراهم آورد. اغلب مطالعاتی که پیش از این انجام شده است تنها به یک بعد از مساله امنیت احساس زنان پرداخته‌اند؛ بعنوان مثال در برخی مطالعات تنها عوامل پلیسی و انتظامی بررسی شده و در برخی دیگر از مطالعات تنها بر عوامل فرهنگی مانند استفاده از پوشش و حجاب در رابطه با احساس امنیت اجتماعی زنان تاکید شده است. بعبارت دیگر بررسی ادبیات پژوهش حاکی از نبود یک مدل جامع است که مساله احساس امنیت زنان در جامعه را از دیدگاه‌های مختلف اجتماعی، فردی، فرهنگی و کالبدی بررسی نموده باشد. همچنین در بسیاری از مطالعات پیشین از رویکردی توصیفی و بدون استفاده از روشهای میدانی برای تبیین عوامل موثر بر احساس امنیت استفاده شده است. چنین رویکردهایی اگرچه از ارزش علمی برخوردارند اما به دلیل فقدان داده‌های تجربی از اعتبار بالایی برخوردار نبوده و لذا نمی‌توان نتایج آنها را به راحتی تعمیم داد. با این توضیحات لازم است که در یک مطالعه میدانی با رویکردی جامع به بررسی عوامل موثر بر احساس امنیت زنان از دیدگاه‌های مختلف پرداخته شود تا بتوان به یک مدل جامع در این زمینه دست پیدا کرد. با این حال بررسی دقیق مطالعات پیشین حاکی از آن است که برخی از پیشایندهای احساس امنیت زنان تا حدی دارای مشابهت و هم‌پوشانی بوده و لذا می‌توان با رویکردی تاکسونومیک به دسته‌بندی این عوامل پرداخت. از این رو در تحقیق حاضر پیشایندهای احساس امنیت زنان در قالب چهار دسته عوامل کالبدی، فردی، فرهنگی-اجتماعی، و انتظامی در قالب قالب مدل مفهومی زیر مورد بررسی قرار می‌گیرد.

شکل ۱-مدل مفهومی تحقیق

روش‌شناسی

هدف انجام این تحقیق بررسی پیشایندهای احساس امنیت اجتماعی زنان است؛ بنابراین از نظر هدف یک تحقیق کاربردی محسوب می‌شود. همچنین با توجه به اینکه در این پژوهش از روش‌های مطالعه کتابخانه‌ای و نیز روش‌های میدانی نظیر پرسشنامه استفاده شده است، می‌توان گفت این تحقیق بر اساس ماهیت و روش، در حیطه تحقیقات پژوهش‌های توصیفی-پیمایشی می‌باشد. از لحاظ زمانی نیز این تحقیق به صورت مقطعی انجام می‌شود. جامعه آماری این تحقیق کلیه زنان و دختران شهر ساری هستند. برای تعیین حجم نمونه از فرمول مختص مدلسازی معادلات ساختاری به شرح $15q > n > 5q$ استفاده شده است. در این فرمول n بیانگر حجم نمونه و q بیانگر تعداد گویه‌های پرسشنامه است. با توجه به این که در پژوهش حاضر از ۲۵ گویه برای سنجش متغیرهای تحقیق استفاده شده است؛ لذا حجم نمونه باید بین ۱۲۵ و ۳۷۵ باشد؛ لذا حجم نمونه برابر با ۲۰۰ در نظر گرفته شده است.

برای گردآوری داده‌ها از پرسشنامه استفاده شده است. مورد استفاده در این پژوهش، پرسشنامه محقق ساخته شامل پنج بعد و ۲۵ آیتم است. پرسشنامه شامل دو بخش است: بخش اول شامل سوالات جمعیت شناختی جهت شناسایی ویژگی‌های دموگرافیک نمونه است. بخش دوم شامل سوالات تخصصی است. پرسش‌های عمومی خود شامل چهار پرسش پیرامون ویژگی‌های فردی

پاسخ دهندگان است. این پرسش‌ها عبارتند از: وضعیت تاهل، سن، میزان تحصیلات. لازم به ذکر پرسشنامه بر اساس طیف پنج درجه لیکرت تنظیم شده است. جهت سنجش پایایی، در یک مطالعه پایلوت پرسشنامه در اختیار ۲۰ نفر از اعضاء نمونه آماری قرار داده شد و ضریب آلفای کرونباخ آن محاسبه گردید. نتایج حاصل از آزمون پایایی پرسشنامه‌ها در جدول ۱ بیان شده است. همانطور که از داده‌های این جدول مشاهده می‌شود، ضریب آلفای کرونباخ برای تمامی ابعاد پرسشنامه‌ها بیشتر از ۰/۷ بدست آمده است. بنابراین پایایی پرسشنامه مطلوب ارزیابی گردیده است.

جدول ۱: برونداد نرم افزار SPSS برای محاسبه آلفای کرونباخ

ضریب آلفا	ابزار
۰/۸۳۲	عوامل کالبدی
۰/۸۰۳	عوامل فردی
۰/۷۹۱	عوامل فرهنگی-اجتماعی
۰/۸۴۵	عوامل انتظامی
۰/۹۰۳	احساس امنیت
۰/۸۸۶	کل

جهت ارزیابی روایی از دو روش روایی صوری-محتوایی و همچنین روایی سازه استفاده شده است. در روش اعتبار محتوا، پرسشنامه به تعدادی از صاحب نظران و اساتید راهنما و مشاور داده شده و از آنها در مورد سوالات و ارزیابی فرضیه‌ها نظرخواهی گردید که به اتفاق پرسشنامه را تایید نمودند. ارزیابی درستی پرسشنامه با استفاده از تحلیل عاملی تاییدی به روایی سازه^۱ موسوم است. تحلیل عاملی تاییدی ارتباط گویه‌ها با سازه‌ها را ارزیابی می‌کند. در تحلیل عاملی و مدل‌سازی سه نکته اساسی باید در نظر گرفته شود: قدرت رابطه بین عامل (متغیر پنهان) و متغیر قابل مشاهده بوسیله بار عاملی نشان داده می‌شود. بار عاملی مقداری بین صفر و یک است. اگر بار عاملی کمتر از ۰/۳ باشد رابطه ضعیف در نظر گرفته شده و از آن صرف نظر می‌شود. بار عاملی بین ۰/۳ تا ۰/۶ قابل قبول است و اگر بزرگتر از ۰/۶ باشد خیلی مطلوب است. حداقل بار عاملی قابل قبول در برخی منابع و مراجع

^۱Construct validity

175.....ارائه الگوی پیشایندهای احساس امنیت اجتماعی زنان

۰/۲ نیز ذکر شده است اما معیار اصلی برای قضاوت آماره t می باشد. چنانچه آماره آزمون یعنی t-value بزرگتر از مقدار بحرانی t0.05 یعنی ۱/۹۶ باشد در اینصورت بارعاملی مشاهده شده معنادار است. در نهایت باید آزمون برازندگی مدل انجام شود. از شاخص های برازندگی برای تعیین اعتبار مدل های طراحی شده استفاده می شود. پیش از استفاده از آزمون های آماری پژوهش ابتدا باید آزمون نرمال بودن داده انجام شود. زیرا قبل از هر گونه آزمونی که با فرض نرمال بودن داده ها صورت می گیرد باید از نرمال بودن داده ها اطمینان حاصل شود. هنگام بررسی نرمال بودن داده ها ما فرض صفر مبتنی بر اینکه توزیع داده ها نرمال است را در سطح خطای ۵٪ تست می کنیم. بنابراین اگر مقدار معناداری بزرگتر مساوی ۰/۰۵ بدست آید، در این صورت دلیلی برای رد فرض صفر مبتنی بر اینکه داده نرمال است، وجود نخواهد داشت. به عبارت دیگر توزیع داده ها نرمال خواهد بود. بطور مشخص در این پژوهش از آزمون های، چولگی^۱، کشیدگی^۲ و کولموگروف-اسمیرنوف^۳ برای بررسی نرمال بودن داده ها استفاده شده است.

یافته ها

نتایج آزمون نرمال بودن داده ها در جدول ۲ بیان شده است. براساس نتایج مقدار چولگی و کشیدگی در رنج قابل قبول بدست آمد. توزیع داده ها نرمال بوده و از آزمون های پارامتریک استفاده شد.

جدول ۲- آزمون نرمال بودن داده ها

متغیرهای پژوهش	تعداد	چولگی	کشیدگی	آماره KS	معناداری
عوامل فردی	۲۰۰	-۰.۳۰۸	۰.۱۱۳	۱.۴۵۸	۰.۰۶۴
عوامل کالبدی	۲۰۰	-۰.۰۷۸	-۰.۵۰۴	۱.۵۱۹	۰.۰۷۵
عوامل انتظامی	۲۰۰	-۰.۰۰۱	-۰.۵۵۵	۱.۴۶۳	۰.۰۷۷
عوامل فرهنگی-اجتماعی	۲۰۰	-۰.۰۶۲	-۰.۶۶۳	۱.۶۰۳	۰.۰۶۵
احساس امنیت	۲۰۰	-۰.۵۹۳	۰.۰۵۴	۱.۸۱۷	۰.۰۶۷

¹ Skewness

² kurtosis

³Kolmogorov-Smirnov

در این مطالعه برای بررسی فرضیه‌های پژوهش از مدل معادلات ساختاری استفاده شده است. مدل معادلات ساختاری یک تکنیک تحلیل چند متغیری توانمند از خانواده رگرسیون چند متغیری است که به پژوهشگر امکان می‌دهد مجموعه‌ای از معادلات رگرسیون را به گونه هم‌زمان مورد آزمون قرار دهد. معادلات ساختاری شامل دو فاز اصلی تحلیل عاملی تاییدی و ضریب مسیر است. ویژگی‌های جمعیت‌شناسی نمونه در جدول ۳ نشان داده شده است. ۱۲۳ نفر متأهل و ۷۷ نفر یعنی بیش از ۳۵٪ پاسخ‌دهندگان مجرد هستند. ۶۵ نفر از پاسخ‌دهندگان ۲۰ تا ۲۹ سال سن دارند و از بیشترین فراوانی برخوردارند. افراد بازه سنی ۳۰ تا ۳۹ سال نیز ۵۴ نفر می‌باشند و ۲۷٪ حجم نمونه را تشکیل می‌دهند. ۴۵ نفر ۴۰ سال یا بالاتر دارند و افراد بازه سنی زیر ۲۰ سال با تعداد ۳۶ نفر از کمترین فراوانی برخوردارند. افراد دارای مدرک تحصیلی دیپلم ۴۰ و فوق دیپلم ۴۱ نفر می‌باشند. کارشناسی ۷۵ نفر می‌باشد و از بیشترین فراوانی برخوردار هستند. افرادی که مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد دارند ۳۰ نفر بوده و ۱۵٪ حجم نمونه را تشکیل می‌دهند. ۱۴ نفر از پاسخ‌دهندگان مدرک تحصیلی دکتری دارند و ۷٪ حجم نمونه را تشکیل می‌دهند.

جدول ۳- ویژگی‌های جمعیت‌شناختی نمونه

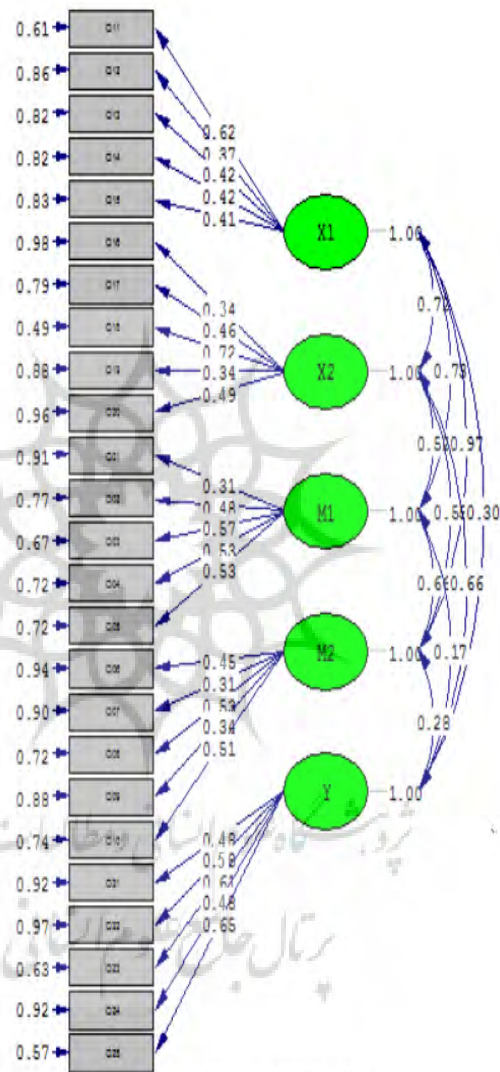
ویژگی	طبقات	فراوانی
وضعیت تاهل	متاهل	۱۲۳
	مجرد	۷۷
سن	۱۵ تا ۱۹ سال	۳۶
	۲۰ تا ۲۹ سال	۶۵
	۳۰ تا ۳۹ سال	۵۴
	بیش از ۴۰ سال	۴۵
تحصیلات	دیپلم	۴۰
	فوق دیپلم	۴۱
	کارشناسی	۷۵
	کارشناسی ارشد	۳۰
	دکتری	۱۴

177ارائه الگوی پیشایندهای احساس امنیت اجتماعی زنان ...

نتایج تحلیل عاملی در شکل ۲ ارائه شده است. برای سنجش متغیرها از ۲۵ پرسش (متغیر قابل مشاهده) استفاده شده است. بار عاملی مشاهده در تمامی موارد مقداری بزرگتر از ۰/۳ دارد که نشان می‌دهد همبستگی بین متغیرهای پنهان با متغیرهای قابل مشاهده قابل قبول است. جهت بررسی معنادار بودن رابطه بین متغیرها از آماره t-value استفاده می‌شود. چون معناداری در سطح خطای ۰/۰۵ بررسی می‌شود بنابراین اگر آماره آزمون t-value از مقدار بحرانی ۱/۹۶ بزرگتر باشد، رابطه معنادار است. براساس نتایج شاخص‌های سنجش هر یک از مقیاس‌های مورد استفاده در سطح اطمینان ۵٪ مقدار آماره t-value بزرگتر از ۱/۹۶ می‌باشد که نشان می‌دهد همبستگی‌های مشاهده شده معنادار است.

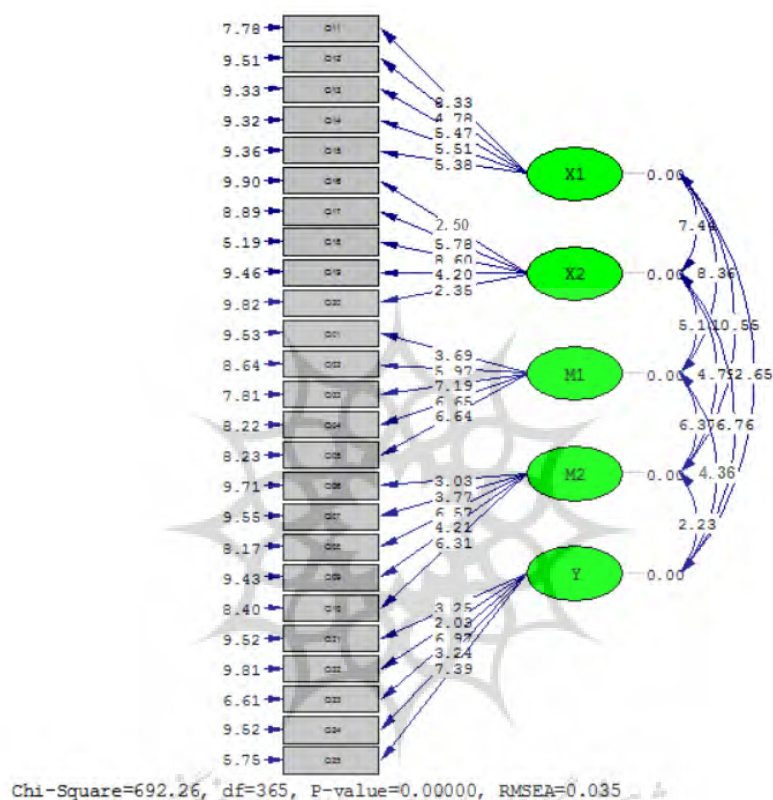

۱۷۸.... پژوهش‌های جامعه‌شناختی، سال پانزدهم، شماره سوم، پاییز ۱۴۰۰

Chi-Square=692.26, df=365, P-value=0.00000, RMSEA=0.035

شکل ۲- تحلیل عاملی تاییدی متغیرهای پژوهش (تخمین استاندارد)

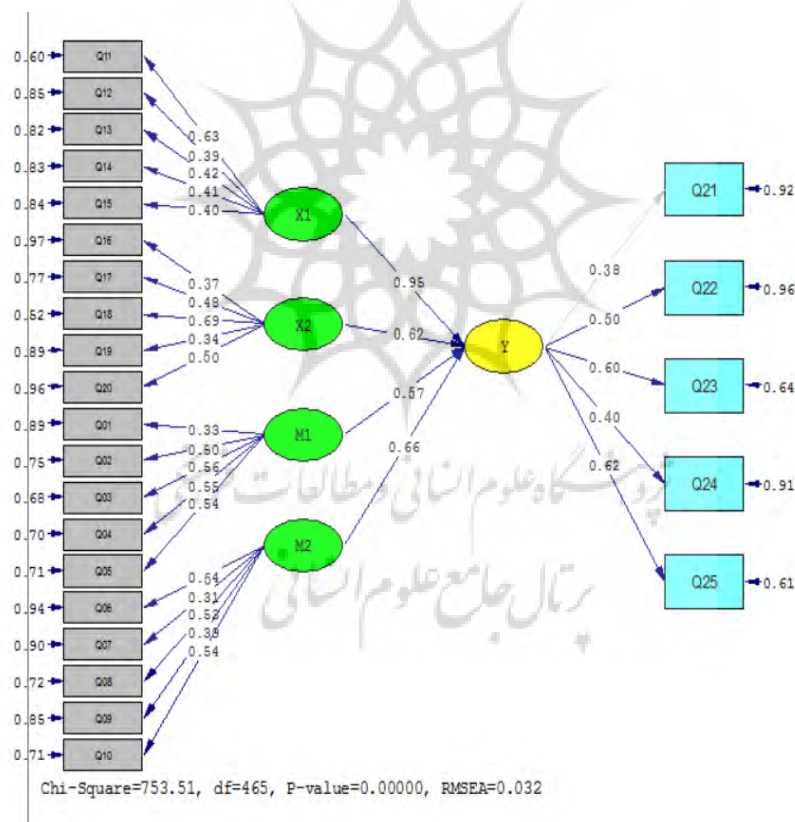

شکل ۳- تحلیل عاملی تائیدی متغیرهای پژوهش

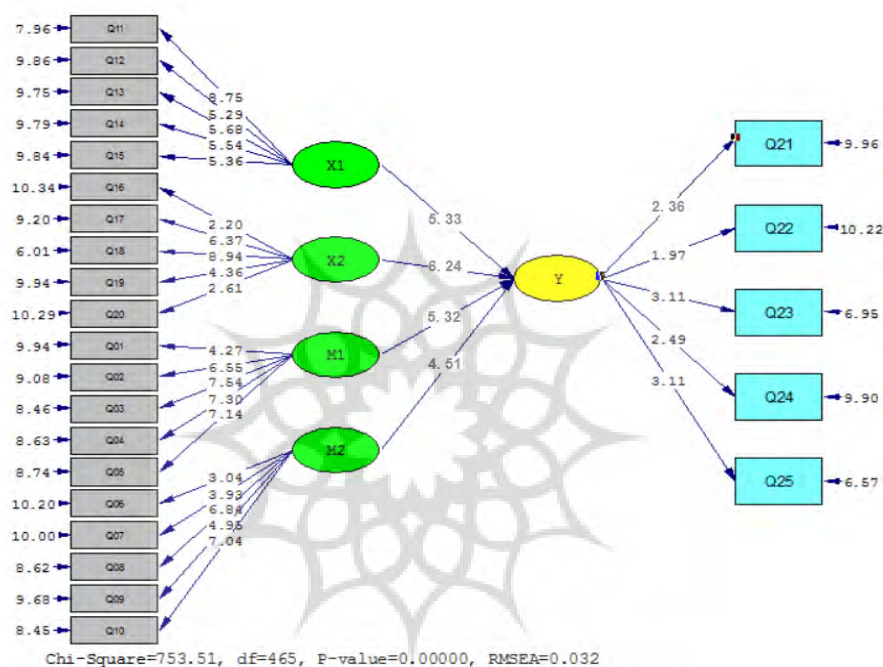
گام بعدی نیکویی برازش مدل است. یکی از شاخص‌های عمومی برای به حساب آوردن پارامترهای آزاد در محاسبه شاخص‌های برازش‌شاخص‌خی - دو بهنجار است که از تقسیم ساده‌خی - دو بر درجه آزادی مدل محاسبه می‌شود. چنانچه این مقدار بین ۱ تا ۵ باشد مطلوب است. در این تحقیق - دو بهنجار ۱/۸۹۶ بدست آمده است. همچنین شاخص RMSEA در بیشتر تحلیل‌های عاملی تائیدی

و مدل‌های معادلات ساختاری به عنوان یک شاخص برازش اصلی استفاده می‌شود. اگر این شاخص کوچکتر از ۰/۰۵ باشد مطلوب است. در مدل اشیاع شده تحقیق حاضر نیز شاخص RMSEA برابر ۰/۰۳۵ بدست آمده که نشان می‌دهد برازش مدل مطلوب است. (اشیاع سازی در دو مرحله انجام شده است)

بعد از تأیید ساختار عاملی سازه‌های پژوهش، جهت بررسی روابط میان متغیرها از مدل‌سازی معادلات ساختاری و نرم‌افزار LISREL استفاده شده است. مدل ساختاری تأثیر قابلیت‌های بازاریابی و تبلیغات بر احساس امنیت در شکل ۴ به نمایش درآمده است.

شکل ۴- مدل ساختاری پژوهش (تخمین استاندارد)

شکل ۵- مدل تجربی پژوهش

بارعاملی استاندارد تاثیر متغیر عوامل کالبدی بر احساس امنیت ۰/۹۵ محاسبه شده است. مقدار آماره آزمون (t-value) نیز ۵/۳۳ بدست آمده است که از مقدار بحرانی $t_{0.05}$ یعنی ۱/۹۶ بزرگتر است. این نشان می دهد نشان می دهد این رابطه معنادار است. بنابراین عوامل کالبدی بر احساس امنیت تاثیر دارد.

بارعاملی استاندارد تاثیر متغیر عوامل فردی بر احساس امنیت ۰/۶۲ محاسبه شده است. مقدار آماره آزمون (t-value) نیز ۶/۲۴ بدست آمده است که از مقدار بحرانی $t_{0.05}$ یعنی ۱/۹۶ بزرگتر است. این نشان می‌دهد نشان می‌دهد این رابطه معنادار است. بنابراین عوامل فردی بر احساس امنیت تاثیر دارد.

بارعاملی استاندارد تاثیر عوامل فرهنگی-اجتماعی بر احساس امنیت ۰/۵۷ محاسبه شده است. مقدار آماره آزمون (t-value) نیز ۵/۳۲ بدست آمده است که نشان می‌دهد این رابطه معنادار است. بنابراین عوامل فرهنگی-اجتماعی بر احساس امنیت تاثیر مثبت و معناداری دارد. بارعاملی استاندارد تاثیر متغیر عوامل انتظامی بر احساس امنیت ۰/۶۶ محاسبه شده است. مقدار آماره آزمون (t-value) نیز ۴/۵۱ بدست آمده است که از مقدار بحرانی $t_{0.05}$ یعنی ۱/۹۶ بزرگتر است. این نشان می‌دهد نشان می‌دهد این رابطه معنادار است. بنابراین عوامل انتظامی بر احساس امنیت تاثیر دارد.

مدل ساختاری فوق یک مرحله مرحله اشباع شده است. مقدار χ^2 -دو بهنجار نیز ۱/۶۲۰ بدست آمده است که در بازه مورد قبول ۱ تا ۵ قرار دارد. شاخص برازش RSMEA برابر ۰/۰۳۲ بدست آمده است که از مقدار ۰/۰۵ کوچکتر است. سایر شاخص‌های نیکویی برازش نیز در بازه مورد قبول قرار گرفته‌اند. بنابراین مدل ساختاری از برازش مطلوبی برخوردار است.

بحث و نتیجه‌گیری

این مطالعه با هدف ارائه الگوی پیشایندهای احساس امنیت اجتماعی زنان انجام شده است. در نخستین آزمون فرضیه تحقیق مشخص شد که عوامل کالبدی تاثیر مثبت و معنی‌داری بر احساس امنیت اجتماعی زنان دارد. عوامل کالبدی شامل طیف وسیعی از شاخص‌های مورد استفاده در معماری و طراحی فضای شهری است. توجه به ویژگی‌های ساختاری شهر و عوامل کالبدی موجود، می‌تواند به ایجاد احساس امنیت در بانوان کمک کند. به طور خاص در رابطه با امنیت اجتماعی می‌توان به اهمیت عوامل کالبدی همچون بافت شهری، نور معابر، فعالیت‌های کاربری زمین، کیفیت کلی سکونت، دسترسی به خدمات، میزان صدا، میزان ازدحام شهری، ایستگاه‌های حمل و نقل شهری، زیرگذرها اشاره کرد. نتیجه بدست آمده در تحقیق حاضر با نتایج گزارش شده توسط سایر

محققان مطابقت دارد. بعنوان مثال پیش از این گزارش شده است که مواردی چون کمبود چراغ برق و نور در خیابان‌ها، پیاده‌روهای ناامن، مداخلات ضعیف پلیس و نیروی انتظامی و عملکرد ضعیف نهادهای نظارتی را از جمله عواملی دانست که باعث ایجاد احساس عدم امنیت زنان و دختران در فضاهای شهری می‌شوند (شارفشر و همکاران، ۲۰۲۰). به همین ترتیب، مرصوصی و همکاران (۱۳۹۶) نیز عوامل محیطی و کالبدی را عامل مهمی در ارتقاء امنیت فضاهای شهری معرفی کرده‌اند. به همین ترتیب، مرصوصی و همکاران (۱۳۹۶) نیز عوامل محیطی و کالبدی را عامل مهمی در ارتقاء امنیت فضاهای شهری معرفی کرده‌اند. به همین ترتیب، منتظرالحجه و همکاران (۱۳۹۷) و سالاری فر و همکاران (۱۳۹۶) نیز به اهمیت عوامل کالبدی در ایجاد احساس امنیت اجتماعی اشاره کرده‌اند. در فرضیه دوم تحقیق مشخص شد که عوامل فردی تأثیر مثبت و معنی‌داری بر احساس امنیت اجتماعی زنان دارد. از چندین دهه پیش در مطالعات روان‌شناسی و جامعه‌شناسی مشخص شده است که عوامل ذهنی و درونی فرد نقش موثری در ایجاد احساس امنیت و یا عدم امنیت دارد؛ به عنوان مثال در یک محیط اجتماعی یکسان، زنانی با اعتماد به نفس بالاتر احساس امنیت بیشتری نسبت به سایر زنان و دختران می‌کنند. خودپنداره، دینداری، خودکارآمدی ادراک شده، تقید به اصول اخلاقی، رعایت حجاب، رفتار موقرانه، اعتماد به نفس، توان بدنی، باورهای فردی، اجتناب از مکانهای جرم‌خیز، آشنایی با خطرات بالقوه از جمله عوامل فردی موثر بر احساس امنیت اجتماعی در زنان هستند. در تایید این یافته پیش از این ونزل و همکاران (۲۰۰۰) اظهار کرده‌اند که رابطه معنی‌داری بین خودپنداره مثبت و افزایش سطح احساس امنیت وجود دارد. فورچن و اینگر (۲۰۰۵) و همچنین میرمحمدتبار و همکاران (۱۳۹۵) بر اهمیت تدین و خداباوری بعنوان پیشایندهای مهمی برای ایجاد احساس امنیت در زنان اشاره کرده‌اند. لوگان و واکر (۲۰۱۷) به اهمیت خودکارآمدی زنان بعنوان یک پیشایندهای مهم احساس امنیت اشاره کرده‌اند. محققان دیگری نیز عوامل فردی را بعنوان یکی از پیشایندهای احساس امنیت اجتماعی در زنان و دختران معرفی کرده‌اند (اسلیس و همکاران، ۲۰۱۷؛ چاراتسای و همکاران، ۲۰۱۳؛ علی اکبری و همکاران، ۱۳۹۷).

آزمون فرضیه سوم حاکی از تاثیر مثبت و معنی‌دار فاکتورهای فرهنگی-اجتماعی بر احساس امنیت اجتماعی زنان مورد مطالعه است. فاکتورهای فرهنگی-اجتماعی را اگر نتوان با قاطعیت مهمترین عامل موثر بر امنیت اجتماعی معرفی کرد، حداقل می‌توان آن را متنوع‌ترین عامل در این زمینه در نظر گرفت. طیف وسیعی از عوامل از جمله فراهم نمودن بستر فرهنگی اسلامی، حمایت اجتماعی، سرمایه اجتماعی، دیدگاه برابر به زنان، اعتماد اجتماعی، آموزش و پرورش، نوع تربیت خانوادگی، اخلاق مداری جامعه، گروه‌ها و نهادهای اجتماعی، حمایت از زنان، اجتناب از کلیشه‌های جنسیتی، عملکرد نهادهای مذهبی، تاکید بر عفاف و حجاب در رسانه‌ها، برنامه آموزشی-مشاوره‌ای، برنامه‌های خانواده محور، آشنا سازی زنان با حقوق خود، ترویج سبک زندگی ایرانی-اسلامی، نظارت بر شبکه‌های اجتماعی بعنوان عوامل فرهنگی-اجتماعی موثر بر احساس امنیت اجتماعی زنان قابل تعریف هستند. پیش از این محققان دیگری نیز در تحقیقات خود به اهمیت عوامل فرهنگی-اجتماعی بعنوان پیشابندی مهم برای احساس امنیت اجتماعی زنان اشاره کرده‌اند (قاسمی و همکاران، ۱۳۹۷؛ فولادیان و همکاران، ۱۳۹۲؛ محمدی و همکاران، ۱۳۹۲؛ ابراهیم و همکاران، ۲۰۲۱؛ بونزیورنو و همکاران، ۲۰۲۰؛ سینگ و پاندی، ۲۰۱۷؛ فرنٹ و همکاران، ۲۰۱۹).

در نهایت این تحقیق نشان داد که عوامل انتظامی تاثیر مثبت و معنی‌داری بر احساس امنیت اجتماعی زنان دارد. فاکتورهای انتظامی یکی از عوامل موثر بر ایجاد احساس امنیت در بین تمامی اقشار جامعه از جمله زنان به شمار می‌روند؛ به شکلی که در نظام‌های شهرنشینی سنتی، نیروهای انتظامی بعنوان عامل اصلی ایجاد کننده امنیت اجتماعی قلمداد می‌شده‌اند. در واقع می‌توان اینگونه استنباط نمود که احساس امنیت اجتماعی زنان تا حد زیادی از طریق اعتماد به نیروهای تأمین کننده امنیت مانند نیروی انتظامی به عنوان حافظ منافع مردم، حاصل می‌شود. هر چند عوامل متعددی در شکل‌گیری حس امنیت اجتماعی تاثیرگذارند؛ اما در تمامی جوامع اعم از کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه کماکان نیروی انتظامی و پلیس نقش کلیدی در برقراری احساس امنیت اجتماعی ایفا می‌کنند

(پاترسون^۱ و همکاران، ۲۰۱۹). کوردوا و همکاران (۲۰۲۰) در تحقیق خود دریافتند که از دیدگاه اغلب زنان، مشاهده خودروی پلیس یا نیروهای پلیس باعث ایجاد حسی از امنیت در آنها می‌شود. کلاکی (۱۳۹۷) نیز با انجام یک مطالعه تجربی نشان داد که نیروی انتظامی تاثیر معنی‌داری بر ایجاد امنیت اجتماعی دارد. احمدی و همکاران (۱۳۹۸) در مطالعه‌ای که بین زنان گردشگر زنجان انجام دادند دریافتند که نیروی انتظامی در احساس امنیت زنان گردشگر تاثیر مثبت و معنی‌داری دارد. این یافته‌ها و نتایج بدست آمده در این تحقیق در مجموع نقش نیروی انتظامی در ایجاد احساس امنیت اجتماعی زنان را تایید می‌کنند. بر اساس یافته‌های بدست آمده در این تحقیق، پیشنهادات زیر جهت افزایش احساس امنیت در زنان ارائه می‌شود:

توصیه می‌شود خانواده‌های ایرانی آموزش‌های لازم به دختران جوان جهت پرهیز از ورود به اماکن پرخطر، نحوه مواجهه با بزهکاران احتمالی و همچنین تقید به عفاف و حجاب بعنوان مانعی در برابر تعرض دیگران را بدهند تا از این طریق میزان آزار و اذیت دختران کاهش یابد. با توجه به نقش کلیدی آموزش و پرورش، پیشنهاد می‌شود در درس پرورشی تاکید بیشتری بر روش‌های اجتناب از یزه‌دیدگی برای دختران جوان شود. همچنین در درس مقاطع مختلف لازم است آموزش‌های اجتماعی کافی به کلیه دانش‌آموزان اعم از پسر و دختر داده شود و آداب شهروندی مبتنی بر آموزه‌های فرهنگ اسلامی برای آنان تشریح شود. با توجه به اهمیت عوامل کالبدی، توصیه می‌شود مدیران شهری در برنامه‌ریزی‌های مرتبط با توسعه بافت شهری به مسائلی چون افزایش تعداد چراغ‌های برق در مکان‌های خلوت، روشن نمودن معابر زیرزمینی، تعریض پیاده‌روها و غیره توجه بیشتری نمایند تا شرایط فیزیکی شهر به صورتی شکل بگیرد که میزان تعرض به زنان و دختران کاهش یابد. توصیه می‌شود نیروی انتظامی بعنوان حامی همیشگی زنان و دختران تعداد گشت‌های انتظامی را به خصوص در مناطق جرم خیز افزایش دهد. همچنین برخورد محترمانه و شایسته پرسنل

¹Patterson

نیروی انتظامی با بانوان کشور باعث افزایش اعتماد آنها به نیروی انتظامی شده و بدین ترتیب سطح احساس امنیت را در آنان ارتقاء می‌دهد.

منابع

- ابراهیم‌زاده، عیسی؛ دیمن کاشفی دوست. ۱۳۹۷. سرمایه اجتماعی و نقش آن در تبیین امنیت زنان: مطالعه موردی شهر زاهدان. هفت شهر. ۲۴۳-۲۳۰.
- احمدی، منیژه؛ کبری خوند. ۱۳۹۸. مدل یابی نقش نیروی انتظامی در احساس امنیت زنان گردشگر (مطالعه موردی: شهر زنجان). پژوهش‌های انتظامی - اجتماعی زنان و خانواده. ۲۰۷-۱۹۳.
- بخشنده، سمیه؛ شاپور بهیان، منصور حقیقتیان. ۱۳۹۹. مقایسه احساس امنیت اجتماعی زنان در شهر تهران. نظم و امنیت انتظامی. ۱۳۹-۱۱۱.
- بیرانوندزاده، مریم؛ یعقوب ابدالی، مهتاب مومنی چلکی. ۱۳۹۸. بررسی احساس امنیت زنان در فضاهای شهری (مطالعه موردی: پارک بعثت منطقه ۱۶ شهرداری تهران). جغرافیا و روابط انسانی. ۳۰۸-۳۲۱.
- پروین، راحله؛ سارا عالم. ۱۳۹۸. بررسی شاخصه‌های تاثیرگذار کالبد فضای شهری در حوزه امنیت با رویکرد ارتقاء حضور زنان. معماری شناسی. ۱۰.
- خاتمی، مریم‌سادات. ۱۳۹۶. زنان و امنیت اجتماعی: امنیت زنان در روابط اجتماعی از منظر آیات و روایات. خورشید باران سالاریفر، مهیا، معصومی، مسیح‌اله. (۱۳۹۶). بررسی تأثیر عوامل کالبدی - محیطی طراحی فضاهای باز شهری بر ارتقای امنیت اجتماعی سکونتگاه‌های غیررسمی شهر سبزوار. فصلنامه علمی - پژوهشی پژوهش و برنامه‌ریزی شهری، ۸(۳۰)، ۱۴۵-۱۶۲.
- صنعت خواه، علیرضا. ۱۳۹۷. بررسی عوامل اجتماعی - فرهنگی موثر بر احساس امنیت زنان در شهر کرمان. مطالعات اجتماعی - روان‌شناختی زنان. ۶.
- علی اکبری، احسان؛ هاجر سادات عسکری فر، مرضیه آقاجانی اصفهانی. ۱۳۹۷. حجاب زنان به مثابه مولفه قدرت نرم امنیت افزای حاکمیت دینی. مطالعات اسلامی زنان و خانواده. ۱۰۱-۱۲۶.
- فولادیان، مجید؛ زینب فاطمی امین، آرمین امیر، محمد غفاری زاده. ۱۳۹۲. عوامل موثر بر احساس امنیت اجتماعی زنان شهر مشهد. پژوهش‌های انتظامی - اجتماعی زنان و خانواده. ۱. ۲۵.
- قاسمی، رقیه؛ امیر ضرغام پور، زهرا هاشمی. ۱۳۹۷. ارزیابی نقش عوامل موثر بر احساس امنیت زنان در محیط‌های شهری مطالعه موردی: منطقه ۱۱. مجله شهر ایمن. ۱.
- کلاکی، حسن (۱۳۹۷). بررسی نقش نیروی انتظامی در تأمین ساختار امنیت. فصلنامه علمی دانش انتظامی گلستان، ۹(۳۵)،

187 ارائه الگوی پیشایندهای احساس امنیت اجتماعی زنان ...

- محمدی، جمال؛ مریم مرادی پادوک. ۱۳۹۲. بررسی احساس امنیت زنان در مناطق مختلف شهری نمونه موردی مناطق ۵ و ۱۳ اصفهان. مطالعات جامعه‌شناختی شهری ۹، ۱۵۵-۱۷۲.
- مرصوسی، نفیسه؛ سارینا عظیمی. ۱۳۹۶. نقش عوامل محیطی و کالبدی در ارتقاء امنیت فضاهاى شهری، (مورد مطالعه منطقه ۸ شهرداری تهران). جغرافیا. ۱۳۷.
- منتظرالحجه، مهدی، شریف نژاد، مجتبی، رجیبی، مریم. (۱۳۹۷). سنجش عوامل کالبدی مؤثر بر حس امنیت در فضاهاى شهری از دیدگاه سالمندان (مورد پژوهی: میدان خان یزد). معماری و شهرسازی ایران، ۱۹(۱)، ۹۱-۱۰۵.
- مومنی، رضا. ۱۳۹۳. تاثیر آماری نیروی انتظامی بر احساس امنیت شهروندان (شهر بیرجند). دانش انتظامی خراسان جنوبی ۱. ۷۳-۷۷.
- میرمحمدتبار، سید احمد، مجدی، علی اکبر، بنیاد، لیلی. (۱۳۹۵). بررسی عوامل مؤثر بر احساس امنیت اجتماعی زنان (فرا تحلیلی از تحقیقات موجود). مطالعات اجتماعی روان شناختی زنان، ۱۴(۴)، ۱۲۳-۱۵۶.
- Akalp, G., Aytac, S., Yamankaradeniz, N., Cankaya, O., Gokce, A., & Tufekci, U. (2015). Perceived safety culture and occupational risk factors among women in metal industries: A study in Turkey. *Procedia Manufacturing*, 3, 4956-4963.
- Amir, A. F., Ismail, M. N. I., & See, T. P. (2015). Sustainable tourist environment: Perception of international women travelers on safety and security in Kuala Lumpur. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 168, 123-133.
- Basile, K. C., Smith, S. G., Chen, J., & Zwald, M. (2020). Chronic diseases, health conditions, and other impacts associated with rape victimization of US women. *Journal of interpersonal violence*, 0886260519900335.
- Bongiorno, R., Langbroek, C., Bain, P. G., Ting, M., & Ryan, M. K. (2020). Why women are blamed for being sexually harassed: The effects of empathy for female victims and male perpetrators. *Psychology of women quarterly*, 44(1), 11-27.
- Charatsari, C., Papadaki-Klavdianou, A., Michailidis, A., & Partalidou, M. (2013). Great expectations? Antecedents of women farmers' willingness to participate in agricultural education programmes. *Outlook on Agriculture*, 42(3), 193-199.
- Christensen, T., & Lodge, M. (2018). Reputation management in societal security: A comparative study. *The American Review of Public Administration*, 48(2), 119-132.
- Córdova, A., & Kras, H. (2020). Addressing Violence Against Women: The Effect of Women's Police Stations on Police Legitimacy. *Comparative Political Studies*, 53(5), 775-808.
- Fernet, M., Lapierre, A., Hébert, M., & Cousineau, M. M. (2019). A systematic review of literature on cyber intimate partner victimization in adolescent girls and women. *Computers in Human Behavior*, 100, 11-25.

- Fortune, M., & Enger, C. G. (2005). Violence against women and the role of religion. In *Applied Research Forum. National Electronic Network on Violence Against Women. USA: National Resource Centre on Domestic Violence*.
- Hassel, H., & Cedergren, A. (2019). Exploring the Conceptual Foundation of Continuity Management in the Context of Societal Safety. *Risk Analysis*, 39(7), 1503-1519.
- Ibrahim, A. M., Abba-Aji, N., Adamu, M. A., & Vi, P. T. (2021). Safety of Women Journalists in Nigerian News Media: Exposing the Hushed Gender-Based Discriminations. In *Handbook of Research on Discrimination, Gender Disparity, and Safety Risks in Journalism* (pp. 319-342). IGI Global.
- Jeness, V., Sexton, L., & Sumner, J. (2019). Sexual victimization against transgender women in prison: Consent and coercion in context. *Criminology*, 57(4), 603-631.
- Logan, T. K., & Walker, R. (2017). The gender safety gap: examining the impact of victimization history, perceived risk, and personal control. *Journal of interpersonal violence*, 0886260517729405.
- Lynch, S. M., DeHart, D. D., Belknap, J., Green, B. L., Dass-Brailsford, P., Johnson, K. M., & Wong, M. M. (2017). An examination of the associations among victimization, mental health, and offending in women. *Criminal Justice and Behavior*, 44(6), 796-814.
- Olsen, O. E., Kruke, B. I., & Hovden, J. (2007). Societal safety: Concept, borders and dilemmas. *Journal of contingencies and crisis management*, 15(2), 69-79.
- Patterson, G. T., & Swan, P. G. (2019). Police social work and social service collaboration strategies one hundred years after Vollmer. *Policing: An International Journal*.
- Scharffscher, K. S., & Taarup-Esbensen, J. (2020). Applying a gender perspective in risk and societal safety: on the search for nuances and new knowledge. In *Society of Risk Analysis: From Perception to Prediction*. 14(4), 251-257
- Singh, G., & Pandey, N. (2017). Role and impact of media on society: A sociological approach with respect to demonetisation. *IMPACT: International Journal of Research in Humanities, Arts and Literature*, 5(10), 127-136.
- Sleath, E., & Bull, R. (2017). Police perceptions of rape victims and the impact on case decision making: A systematic review. *Aggression and Violent Behavior*, 34, 102-112.
- Wenzel, S. L., Koegel, P., & Gelberg, L. (2000). Antecedents of physical and sexual victimization among homeless women: A comparison to homeless men. *American journal of community psychology*, 28(3), 367-390.